

Folk. Men. i, 106.

DERIV.: *Cabuda* [1695, Lacav.]. *Encabir* [1839, Lab. «fer entrar, introduir»], freqüent ja en els escrs. Renaix. (Verdaguer, etc.): «sí, sí, jo só de casa, en una banda o altra m'encabiran, vol dir, no?», NOLLER, *La Papallona*, 195; «sa mare, ensepegant una botiga hont *encabir-los* per aprenents, 'ls hi ficà ---», PONS i MASSAVEU, *La Colla del C. VI*, p. 56; sovint com a refl.: «las botigas --- nos hi *encabiam* sens que confe-gissen nostres llabis ni 'l Déu-vos-guarat de consuetut», 20 *ib.* i, p. 7. Aquesta és la forma popular en el migjorn del Principat, mentre que la vulgar a la zona Barcelona-Girona és la forma assimilada *enquibir* (que ja veiem en Emili Vilanova); *encabiment*; és paral·lel i comparable al fr. *chevir*, oc. sept. *chabir*, que Roine avall ha baixat fins a la zona avinyonenca, en el sentit de 'collocar en matrimoni': «Lèu-lèu seriéu *chabido!*... O moun bèu Vicenet, / mai qu'emé tu pous-queüsse viéure / e t'embrassà coume fai l'eurre!», *Mi-reio VIII*, 5.3.

Ocupar, pres del ll. *occipare* 'apoderar-se de, ocupar', deriv. del radical de *CÀPERE* (amb degradació regular de la vocal breu en passar a interna, degradació de matís u a causa de la labial p): en el sentit modern ja en el S. XIII, en Desclot; antigament té sobretot el de 'apoderar-se d'allò d'altri' amb el qual l'usa Llull, i amb construcció pronominal Muntaner, etc. (*AlcM*); *ocupació* [S. XIV, Pere III, Eiximenis]; *ocupament* i *ocupant* ja en Llull; *ocupador*. *Preocupar* [1695, Lacav.; 1756, DTo.], pres de *praeoccupare* 30 'ocupar per endavant', d'on 'tenir absorbida fortament l'atenció'; *preocupació* [1695, Lacav.]; *despreocupar*, *despreocupació*. *Desocupar*, *-upat* [1640, DTo.; *-upar*, 1756, DTo.]; *desocupació* [DTo., 1670].

¹ Repetit en altres docs. locals de la mateixa data: «una terra --- in villa Venaschu in loco --- et *cape* semen tres quartas», «et *cape* semente inter amas terras tres sextarios», Martín Duque, *Docs. de Ovarra*, 42.6, 56.5, 63.6. — ² La culpa de l'error és de les males edicions usades i llurs modernitzacions. 40 Les bones eds. i mss. del *Somni* i de la *Cròn.* de Desclot no porten, com hem vist, més que *cabere* (i no *cabre* com s'ha citat ací i allà). Hi ha un sol cas de *cabre* en un text lulllià, però és en la part de *Blanquerna* que es va perdre, i que suplím avui amb el text adulterat cincentista del valencià Bonllabi (*NCL* i, 70.13). — ³ Segurament degut al fet que en la 1.ª i 6.ª persones de l'indicatiu, i en el present de subjuntiu, la iod de les formes del tipus *CAPĪO*, *SAPĪO*, coincidí fonèticament en llatí vulgar 45 amb la desinència *-eo* (> *-jo*), pròpia de la 2.ª conjugació llatina; d'on altres conseqüències conegudes com el port. *morrer* per 'morir' a causa de *MORIO*(R), infinitiu *MORI*, de la 3.ª conjugació; verbs que formaven una subclasse dins la 3.ª, subclasse molt minoritària i que en conseqüència tendia a eliminar-se en llatí vulgar. — ⁴ Així almenys en dues, i crec en la majoria de les onze versions que en recollí Milà i F., *Romillo*, 337.

Cabreig, *cabrejar*, *cabrelles*, *cabrellot*, *cabrenc*, *cabrer*, *-era*, *-erada*, *-eria*, *erot*, *cabreta*, V. *cabra*

CABRESTANT [1839, Lab.; 1868, *SLitCosta*], mot propi de l'anglès (*capstan*, *capstring*), francès (*cabestan*, etc.) i cast.-port. (*cabrestante*), d'origen incert, rar i recent en català; ¹ per al qual ens atindrem a l'estudi del DCEC (i, 561) i DECH. Més arrelament i antiguitat ha tingut en català el nom d'un aparell diferent, però relacionat pel sentit, i fins per l'origen, per al qual remetem també a aquell estudi: *càbria* [1803, Belv.; usat pels pescadors per a moltes coses, p. ex. per a estendre les xarxes en el Palmar de València, 1962]: «aportam — dues entenes de la mar e un trevés d'àlber, e feren la *càbria* per muntar la dita clau», doc. de Bna. de 1418 (CaCandi, *MiHistCat*. II, 218); *cabrestals* per contaminació de *cađafal*, *-als*.

¹ Només té algun arrelament com a terme de mineria, on apareix en la forma *capistran* de minaires (sentit als de Figols-Valcebre, 1964), que s'acosta més a la forma anglesa i variants franceses que a la cast.-port.

Cabreste, *cabrestell*, V. *cabestre* *Cabreta*, V. *cabra* *Cabrevar*, V. *capbreu* (CAP) *Càbria*, V. *cabrestant* *Cabriboc*, *cabrida*, *cabridar*, *cabridella*, *cabri-der*, *cabriela*, *cabrilleig* (encreuament de *cabrejar*-*cabreig* amb *brillejar*, BRILLAR), *cabriol*, *cabriola*, *cabriol(e)jar*, *cabriolet*, *cabrissa*, V. *cabra* *Cabristell*, V. *cabestre* *Cabrit*, *cabritejar*, *cabritilla* (< cast.), *cabriu*, *cabró*, *cabronada*, *cabronco*, *cabronell* (veg. *cabrer*, *cabronco*), *cabroneria*, *cabrot*, *cabrota*, *cabrú*, *cabrujam*, *cabrujanc*, *cabrull*, *cabrulla*, *cabrum*, *cabruna*, V. *cabra* *Cabuderia*, V. *cap* *Càbules*, V. *càbala* *Caburdo*, V. *cap* *Cabussa*, *cabussada*, *cabussament*, V. *cabussar* (CAP) *Cabussar*, *cabusseig*, *cabussejar*, *cabussell*, *cabussera*, *cabusseta*, *cabussó*, *cabut*, V. *cap* *Caca*, V. *cagar*

CAÇAR, del ll. vg. *CAPTIARE 'tractar d'agafar, de capturar', deriv. del ll. *CAPĒRE* 'agafar' (participi *CAPRUS*); en la llengua antiga, i ara encara en les comarques del Nord, el radi d'abast de les accepcions de *caçar* comprèn encara usos més amplis que en el llenguatge ciutadà, i s'aplica en frases on els altres catalans el sentim com un mer equivalent debilitat de la idea de 'capturar, cercar' que va ser el valor primitiu d'aquest mot. □ 1.ª doc.: S. XIII.

També en castellà veiem aqueixa restricció creixent de significats, amb la diferència, però, que allí es produeix des d'abans: allí amb el sentit genèric de 'capturar' (es tracta d'agafar botí) el trobem només en el *P. del Cid* (v. 1731), però ja només conec l'acc. moderna especialitzada en els textos més conservadors dels Ss. XIII-XIV (*Calila*, 132.19; JRuiz, 133c; *Conde Lucanor*, 56.14). En llatí tardà un derivat *captiosus*, usat per l'africà Stephanus en el sentit de 'atent a la caça', testifica indirectament el S. VI l'existència del matís intentiu o conatori (aspecte «determinat»), 'tractar d'agafar', propi del ll. vg. *CAPTIARE. Fou mot ge-